

Az év madara 2012.

Egerészölyv (*Buteo buteo*)

Az egerészölyv a leggyakoribb ragadozó madarunk, a sík- és hegyvidéken egyaránt előfordul, így a laikusok által úton-útfélen látott „sasok” általában ennek a fajnak a képviselői. Ráadásul az egerészölyvek kifejezetten szeretnek is a forgalmas utak, autópályák mellett ücsörögni, hogy a kezelt (legeltetett, kaszált) gyepfelületek nyújtotta könnyebb zsákmányszerzési lehetőséget kihasználják.

A múlt században azonban az intenzív ragadozóüldözés és a fészkelésre alkalmas fák hiánya miatt az Alföld nagy részéről eltűnt a faj. Szinte kizárólag csak a hegy- és dombvidéki erdős területeken költött.

A ragadozómadár-pusztítás tiltásának hatására és a II. világháborút követő fásítások eredményeképpen az elmúlt 20-30 évben az egerészölyv visszafoglalta korábbi élőhelyeit, már az alföldi fasorokban és facsoportokban is jelentős számban fészkel. Legjobb élőhelyei azonban továbbra is azok a természetközeli mozaikos területek maradtak, ahol nyílt gyepek, szántók és zártabb erdők is megtalálhatóak egymás szomszédságában.

Az egerészölyv néhány tízezer példányra tehető hazai állománya állandó, télen de télen feldúsul a hozzánk északról érkező példányoknak köszönhetően.

Az egerészölyv hazánkban 1933 óta élvez lelövési tilalmat, 1954 óta törvény által védett, természetvédelmi értéke példányonként 10 ezer Ft.

Fészket szinte kizárólag fákra, általában a lombkorona középső részébe építi. Fészekalja leggyakrabban 2-3, ritkán 1 vagy 4 tojásból áll, amelyeket általában március végén - április elején rak le. Az átlagosan 35 napig tartó kotlásban mindkét szülő részt vesz, de a tojó lényegesen több időt tölt a fészken. A fiókák júniusban hagyják el a fészket, de ezt követően még több hétig a szülőkkel maradnak.

Fő táplálékát a kisemlősök jelentik, legfontosabb zsákmánya hazánkban a mezei pocok, de rovarok, kételtűek és hüllők, vagy kisebb testű madarak is meghatározó részét képezhetik a tápláléknak.

Forrás: www.mme.hu

Az év fája 2012.

Zselnicemeggy (*Prunus padus*)

A zselnicemeggy hatalmas területen megtalálható, Eurázsia java részét felöleli. Európában a Skandináv-félsziget északi csücskéig is eljut, délen viszont az Ibériai-, Appennin- és Balkán-félszigeten ritkul. Nyugat-keleti irányban Nagy-Britanniától egészen az Amur-vidékig, Kamcsatkáig és Japán északi részéig nyúlik, érdekes módon Észak-Afrikában az Atlasz-hegységben is megjelenik, s itt éri el legmagasabb előfordulását 2200 m tengerszint feletti magasságon. Közeli rokonai Koreában és Észak-Amerikában élnek, ez utóbbiak közé tartozik a hazánkban idegenhonos fajként terjedő kései meggy (*Padus serotina*).

8-18 m magas fafaj, de kedvezőtlen termőhelyeken csak cserjeméretű marad. Feketésszürke kérge egyébként gyógyászati jelentőségű (*Cortex Pruni Padi*), amelynek hatóanyaga vizelethajtó, izzasztó hatású, s köszvény, reuma és szifilisz ellen is használták. Különösen a skandináv országokban kérgéből színezőanyagokat vontak ki, s különböző vegyi anyagok hozzáadásával szürke, narancssárga vagy sötétbarna gyapjűfestékeket nyertek.

Borsó nagyságú, fényes fekete lédús termései keserűdesek, július végén érnek. Bár kevésbé élvezhetőek, régészeti bizonyítékaink vannak arra nézve, hogy a kő- és bronzkorban fogyasztották azokat. Ázsiai népek gyümölcsle és vegyes gyümölcsíz készítésére ma is alkalmazzák. Fatesté sárgás- vagy vörösesfehér, közepe – az ún. gesztje – zöldesen sávozott. A faanyag meglehetősen rugalmas, könnyen hasítható, jól polírozható és esztergályozható. Nincs akkora jelentősége a faiparban, mint a közönséges cseresznyének, de a belsőépítészetben és csónakgyártásnál gyakran találkozunk érdekes faanyagával.

Termőhelyi igényei közül ki kell emelni a fagyokkal szembeni ellenállóképességét, a hidegtűrését, valamint a magas vízigényét. Ezeken kívül tipikus mészkérű faj, mindig mészmentes termőhelyi viszonyok között jelenik meg. Szereti a humuszban és tápanyagokban gazdag talajokat, lombos fafajaink közül lombalma az egyik leggyorsabban lebomló, nagymennyiségű kalciumot juttat vissza a talajba, ezáltal termőhelyét is javítja. Termőhelyi igényének megfelelően hazánkban a síkvidékeken elsősorban az ártereken jelenik meg, ahol jól elviseli a nagyobb termetű fafajok árnyalását. Ezen kívül ott van a láperdőkben is, ebből következően mind a mozgó, mind a pangó vizet jól tolerálja. A hegy- és dombvidékeken a patakok mentén találjuk, miként a láperdőkben, itt is a mézgas éger (*Alnus glutinosa*) jellemző kísérő fafaja.